

PÄRSKE

HELSINGIN MELOJIEN
JÄSENLEHTI
2020/2021

HELSINGIN MELOJIENT LEHTI

Kaksoisnumero 2021 / 2021, ISSN 1239-1107

toimitus ja taitto Eeva Hagel parske@helsinginmelojat.fi
Kansikuvat Ilkka Salmi, Nordkapp 2020

Painopaikka PunaMusta, Joensuu 2021

Helsingin melojien hallitus 2021

yhteystiedot hallitus@helsinginmelojat.fi

Puheenjohtaja Ville Teittinen; +358 50 3503 778,
puheenjohtaja@helsinginmelojat.fi

Varapj, sihteeri Matti Palovaara

Muut jäsenet Kristiina Laaksonen, Tarja Niskanen,
Tomi Posa, Heikki Teline ja
Jari Valtonen

Toimihenkilöt ja tilat 2021

Jäsensihteeri ja Viktoria Sjöberg; puh. 050 5028 052
taloudenhoitaja jäsensiat@helsinginmelojat.fi,
talous@helsinginmelojat.fi,

Postiosoite Helsingin Melojat ry,
Riihenkulmanpolku 7 A 2,
00700 Helsinki

Koulutus koulutusryhma@helsinginmelojat.fi

Retkiryhmä retkiryhma@helsinginmelojat.fi

Turvallisuusvast. Timo Junttila

Tilastovastaava Annika Leipälä

Kalustoryhmä Ilkka Salmi ja Jari Valtonen

Vajat
Mustikkamaa Mustikkamaantie 3, 00570 Helsinki
Soutustadion Merikannontie 4, 00260 Helsinki

SISÄLTÖ:

- 4 Eeva Hagel: **Pärskeen pää**
- 6 Erkki Lampen: **Koiran kanssa Korpijoella**
- 11 Suvi Vanto: **Uskalla auttaa**
- 14 Pasi Mäenpää: **Duomerone**
(muinaismelontaretki 2020)
- 20 Hanna Kemppainen:
Kansallispuistot läpi käydäkseen on mentävä meloen
- 24 Hannu Airola: **Savossa melomassa**
- 28 Petri Kosonen: **Saunomaan Pikku Leikosaareen**
- 31 Hanna Kemppainen: **Wanha 5**
- 34 Timo Junttila: **Helatorstain melontaretki Saaristomerelle**
- 38 Taru Piironen: **Leppoisa Tahkon vesireitti**
- 42 Ville Teittinen: **Nordkappissa melomassa**
- 46 Pasi Mäenpää: **Juhlat ennen ja jälkeen Turun**
(Muinaisretki 2021)
- 50 **Pikkujoulut!**
- 50 **Hallitus tiedottaa**

Pärskeen päältä

Minun melojatarinani

Pelkäsin vettä ja erityisesti merta yli kaiken aloittaessani melonnan vuonna 1998. Ilmoittauduin kuitenkin alkeiskurssille pelkoa uhmaten, ihmissuhteista.

Koska en osannut uida (enkä missään tapauksessa ajatellut sitä harjoitella) päätin heti alussa opetella huolellisesti yleisimmät pelastautumismenetelmät. Melontakilometrejä ei juuri kertynyt, kun harjoittelin T-reskutusta ja melakellukepelastautumista rannan tuntumassa tai säätelin heittoliinoja ja muita ”aivan varmasti välttämättömiä” melontavarusteita vajan pihassa.

Vihdoin uskaltauduin ensimmäiselle retkelle Länsiväylän eteläpuolelle. Leirisääri oli Tvijälp. Retki oli minulle huikea elämys ja aukaisi kokonaan uuden näkökulman melontaan. Koko seuraavan talven suunnittelin retkeä vieläkin pitemmälle, ehkä jopa Tammisaareen asti tai vielä sitäkin kauemmaksi. Ahmin muiden retkikertomuksia Hemen Pärske-lehdestä.

Vuodet vierivät ja melontakokemukseni karttui. Panostin varusteisiin, jotta sain pidennettyä melontakautta jäiden tuloon asti ja vähän sen ylikin. Myös retkikohteet siirtyivät aina vaan kauemmaksi. Omalta kohdaltani perusajatus oli muotoutunut: Minulle melonta on ennen kaikkea tapa retkeillä. Minulle retket ovat elämän suola!

Vääristä melontatekniikoista ja rasituksesta tuli vammoja, leikkaustakin vaativia. Harrastus joutui katkolle ja rakas retkeilyharrastus sai hakea vaihtoehtoisia muotoja.

Melonta ei kuitenkaan loppunut. Saaret ja ulapat, aallot ja tyvenet, tuulinen ja tyyni sää odottivat kärsivällisesti. Meri kutsui. Ja pienen tauon jälkeen melontaretkeilykin maistui jälleen!

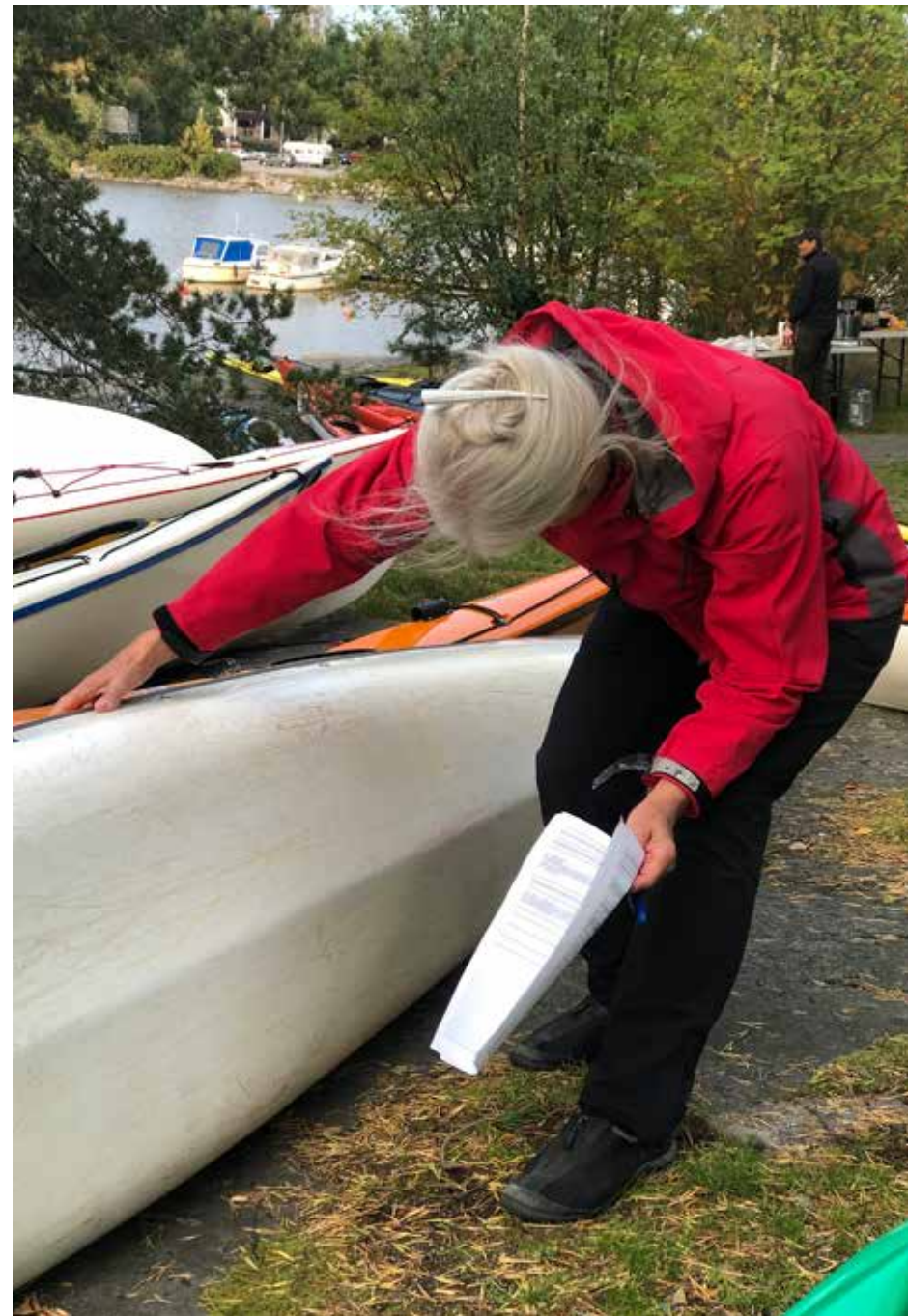
Jokainen retki on elämys

Pakollisen tauon jälkeen ymmärrän entistä selvemmin, kuinka ihan jokainen melontaretki on elämys. Riippumatta siitä, onko se tehty lähelle vai kauas. Yksin tai isolla porukalla, tai vaikka koirakumppanin kanssa kahdestaan.

Tässä meganumerossa on totisesti tarjolla elämyksiä. Toivon, että te hyvät lukijat, saatte näistä retkitarinoista ja kuvista samanlaista iloa kun minä olen niistä lehteä tehdessäni saanut. Myös te, jotka syystä tai toisesta joudutte välillä tauottamaan omia melontaretkiänne.

Lämmin kiitos kaikille lehden tekijöille kuvista ja tarinoista näinä kuluneina vuosina. Pärskeen tekeminen kanssanne on ollut ihanaa!

Eeva

Kuva: Tina Ullrich, talkoita vuonna 2020

Koiran kanssa korpijoella

Teksti ja kuvat: Erkki Lampén

Viitisen vuotta sitten aloin tuntea kaipuuta merille ja ryhdyin rakentamaan isältä peritystä avokanootista purjekanoottia. Projekti oli monipolvinen ja aika järjetön, mutta Söderskärin majakalle asti trimaraanillani ennätin, suotuisalla tuulella.

Paluumatka ei sitten ollut yhtä suotuisa, ja niin paatti kuin unelmani kärsivät haaksirikon Kaivopuiston edustalla. Konttasin maihin köli kainalossa, ainakin noin kuvaannollisesti, riisin kanootista ylimääräiset kyhäelmät ja vein sen takaisin telineeseen, jossa se makasi vuosia olemattomalla käytöllä. Kaipuu merille on tyydyttynyt myöhemmin oikealla purjeveneellä, mutta se on eri tarina.

Sitten hankin koiran. Koska purjehdus ei oikein tuntunut olevan sen juttu, aloin miettiä hauskeempia tapoja retkeillä yhdessä. Muistin telineessä levää ja sammalta keräävän Mad River Horizon 15:n. Varustelin sen retkikuntoon ja käskin koiran hypätä autoon. Sitten suuntasin keulan kohti Pohjois-Karjalaa, jossa isäni kanssa teimme kanootilla jokiretkiä lähes puoli vuosikymmentä sitten.

Elokuisena iltapäivänä saavuimme keskelle erämaata Naarvanjärven ran-

nalle. Aurinko alkoi jo painua puitten taakse ja ilmassa oli aavistus syksyä, mutta jonkin matkaa ehdittäisiin vielä meloa.

Kiinnitin tynnyreitä ja varustesäkkejä kanoottiin koirani **Valman** seuratesa epäluuloisena askareitani. Olimme tehneet vasta yhden yhteisen melontaretken Läntiselle käärneluodolle, eikä Valma ollut arvostanut keikkumista viiden sekuntimetrin tuulen nostamisessa aalloissa.

Kuva 1: Kanootti auton katolla

Maanittelin Valman hyppäämään kanootin etupenkin taakse jääneeseen koloon ja se totteli nihkeästi. Kun aloin työntää kanoottia vesille, Valma hyppäsi heti pois kyydistä. Nostin sen pelastusliivin kahvasta takaisin, rauhoittelin, kehotin pysymään paatissa ja työnsin kanootin pidemmälle oikein varovaisesti, astuin itse kyytiin ja aloin meloa.

Iltapäivä oli tyyni ja lämmin ja liuimme kauniisti pitkin järven pintaa. Vähitellen Valma lakkasi huohottamasta ja tärisemästä ja ryhtyi katselemaan maisemia. Retki alkoi tuntua yhteiseltä.

Suunnistin rahkasammalsaarekkeiden sokkelosta avoimempaan veteen, kokeilin erilaisia vetoja ja vaihdoin melontapuolta tarpeen tullen. Matkanteko alkoi sujua. Tunnin päästä saavuimme Naarvanjoelle.

Ajattelin kymmenen vuotta sitten kuollutta isääni: jospa hän näkisi minut nyt, tai meidät. Vaikka melontaretkeily Pohjois-Karjalan korpijoilla oli ollut hienoa, isän holhoava ote tuntui sil-

loin tukalalta. Vasta vuosikymmenten päästä osasin kunnolla arvostaa häneltä saamaani retkeilyperintöä, josta tämä kanootti on vain ulkonainen osa. 1970-luvulla käyttämämme kanootti tosin katosi metsästä jonkun mukaan, tämä on paljon uudempi.

Joella Valma viihtyi selvästi paremmin kuin järvellä, nousi istumaan, tähysti joen rantoja ja nuuhki ilmaa. Rannalta kantautui varmasti oikea tuoksujen tulva. Ainakin majavia, hirviä, karhuja ja susia siellä saattoi ajatella olevan, piilossa ihmisen katseelta.

Vähän ennen auringonlaskua löysimme rämeistä rantaa lujemman mäntykankaan. Pysytin teltan, sytytin risukeittimeen hyttystulet ja nautin illallisen Valman päivystäessä lähimaastossa. Uni tuli melko nopeasti, vaikka ranteita jomotti.

Seuraavana päivänä jatkoimme jokea alaspäin. Kulusimme sokkeloisia lahdenpohjia ja joessa olevien saarten välisiä salmia. Patvinsuon kansallis-

Kuva 2: Naarvanjoella

puisto oli ihan lähellä ja joenvarren vanhoja kuusikoita oli säästetty hakkuilta melojan iloksi, vaikka saattoi nähdä suojametsävyöhykkeen olevan paikoin vain kosmeettinen. Silti, maisema oli paratiisillinen ja avokanootti juuri sopiva kulkuneuvo siihen tutustumiseen.

“Valma nousi istumaan, tähysti joen rantoja ja nuuhki ilmaa. Rannalta kantautui varmasti oikea tuoksujen tulva”

Meloin tuokion matkaa vastavirtaan Naarvanjokeen laiskasti laskevaa Tohlinjokea ja näkymät olivat niin hienoja, että aloin jo suunnitella seuraavan kesän melontaa.

Miten päädyin valitsemaan retkikohteeksi juuri Naarvanjoen?

Jokimelonalle on luonteenomaista, ettei siinä juuri ole tarjolla ympyräreittejä. Lähtöpisteeseen jätetylle autolle on hankkiuduttava muuten kuin meloen. Pitkään karttoja tutkittuani huomasin, että melonta Naarvanjärveltä Naarvanjoelle ja edelleen Koitereelle on mahdollista lopettaa paikkaan, josta on vain kaksitoista kilometriä takaisin autolle. Äkkiäkös ne kävelee.

Kuva 3: Iltaruokaa saisi jo olla

Naarvanjoki vaihtui Ala-Tohliksi, sitten Lutinjoeksi, ja aloimme lähestyä koskia. Tiesin ne melko vaatimattomiksi, mutta jos avokanoottimelonataitoni ovat jo sileällä vedellä vaatimattomat, ovat ne koskissa lähes olemattomat.

Ensimmäisen kosken lähestyvä kohina sai perhoset lepattamaan vatsassa. Valitsin kolmesta mukana olevasta melasta pisimmän, lasikuituvahvisteisen. Katsoin minne päävirta menee, näkykö kiviä, tanssivatko aallot koskessa tasaisesti vai onko niiden hahmossa jotakin epäilyttävää, ja annoin mennä.

Valma katsoi koskea, sitten minua ja kävi makuulleen kanootin pohjalle sen näköisenä, että luuletko tosiaan tietäväsi, mitä olet tekemässä. Tiesin ettei kanoottia saa päästää poikittain, että on vain pidettävä suuntaa ja vauhtia,

tähystettävä kiviä ja väistettävä ne määrätietoisin ottein.

Kanootti tanssi aalloilla ja siihen pärskyi äyskärillinen vettä. Kosken jälkeen Valma tärisi pitkään korvat luumussa ja minulla oli sen suhteen huono omatunto. Meidänhän oli määrä lähteä kivalle retkelle, ja nyt olikin tällaista.

Seuraavat kosket olivat rauhallisempia, yksi kivisempi, toinen mutkaisempi ja kolmas pitempi, mutta loppujen lopuksi päästiin helpolla. Valmakin rauhoittui vähitellen. Joki leveni kohti Koitereetta. Välillä satoi, välillä paistoi ja iltapäivällä rantauduimme Lutin tasavaltaan. (En kerro nimen tarinaa, Googlatkaa tai lainatkaa kirja.)

Kävin uimassa, keräsin vadelmia ja kalastelin, joskin tuloksetta. Yöllä

Kuva 4: Lähestymme koskea

kuului majavan hännän molskahdus ja aamuyöstä satoi rankasti.

Seuraava päivä oli tuulisempi. Meloin niemen suojassa katsomaan Larinsaa-ren laavua ja sitten Lutinselkää leikaten Vänskänjärveen. Aallot keikuttivat, ja taas Valman katse oli kysyvä. Itse mie-
tin, kauanko kestäisi uida rantaan, jos kanootti keikahtaisi nurin. Kanootin keulassa ja perässä oli toki isot ilmasä-
kit, joten ehkäpä se olisi ollut melotta-
vissa kaaduttuakin. Silti ei tehnyt mieli kokeilla.

*“Kosken jälkeen
Valma tärisi pitkään
korvat luimussa”*

Pieneen Vänskänjärveen johtaa Koitereelta kapea ja mutkainen väylä. Loppumatka oli helppoa myötätulessa ja kevyessä aallokossa.

Kahdentoista kilometrin patikka-
matka autolle taittui kevyesti. Olin
onnellinen sekä melonnasta että koirani
retkiseurasta. Onneksi olin hyvässä
kunnossa alkukesän 800 km kävelyret-
ken jäljiltä. Kävely oli myös tervetul-
lutta vaihtelua kanootissa puutuneille
jaloille.

Iltaan saakka tutkin autoillen vesil-
laskupaikkoja Koitereelta pohjoiseen.
Tuonne näkyy kaatuneen komea kuusi
joen poikki, tuo pengeri on aivan liian
jyrkkä, mutta tästäpä lähtee hauska
pikku joki. Vedessä oli joitain runkoja
poikittain, mutta eiväthän ne avoka-
noottimelojaa estä. Jollei muu auta,
hypätään jokeen ja kiskotaan kanootti
esteitten yli.

Kyllä tänne on tultava uudestaan.

Uskalla auttaa

Teksti: Suvi Vanto

Ensiapu on elämäntaito

Se on loukkaantuneelle tai sairastuneelle tapahtumapaikalla annettavaa apua, jolla pyritään turvaamaan autettavan peruselintoiminnot ja estämään hänen tilansa paheneminen.

Voit antaa ensiapua ja hätäensiapua ilman erityistä ammattitaitoa tai välineitä. Maallikon antama apu parantaa usein huomattavasti apua saavan mahdolli-
suuksia selviytyä ja toipua.

(<https://www.punainenristi.fi/ensiapu/>)

HeMe järjesti tänä vuonna jäsenille mahdollisuuden osallistua Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA1-ensiapukurs-
sille. Teoriaa opiskeltiin ja loppukoe läpäistiin ensin verkossa, sitten päästiin Mustikkamaalle käytännön harjoitte-
luun 4.9.

Mustikkamaalle oli suunniteltu melojien näkövinkkelistä rasteiksi ta-
paturmia joita melontareissulla, vajalla tai matkalla laiturille saattaa sattua. Rasteilla harjoiteltiin mm. elvytettävän, tajuttoman, ruokapalaan tukehtuvan, diabeetikon, kaatuneen ja haavan saa-
neen ensiapua.

Moni epäroi ensiavun antamista, koska pelkää tekevänsä väärin tai pahentavan-
sa tilannetta. SPR:n kouluttaja **Elina Raiskio**: ”Pahin virhe mitä voi tehdä, on jättää auttamatta. Ei tarvitse osata täydellisesti, mutta aina pitää auttaa ja

kun soitat heti 112:een, saat ammatti-
laisen avuksesi. Vastuu siirtyy samalla
heille”

Ensiaputaidot on silti tärkeä kansa-
laistaito. Tiedot ja taidot antavat lisä-
varmuutta auttaa. Eteen voi tulla myös
tilanteita, jolloin kännykkä ei olekaan
käytettävissä.

Pari vinkkiä kurssilaisilta:

Anu ”Uppis” Sauliala: ”Soita aina en-
sin 112 ja laita puhelin kaiuttimelle, sen
jälkeen ala antamaan ensiapua. Näin
saadaan arvioitua avun tarve ja tarvit-
taessa lähetettyä nopeasti apua paikalle.

Meloessa kannattaa aina olla mukana
avaruuslakana, se voi pelastaa monta
tilannetta, jos käy joku haaveri ja kaveri
joutuu odottelemaan maassa (mahdolli-
sesti märkinä) pidemmän aikaa.”

Riitta Brander jatkaa: ” Jos avaruuslakana on tukevaa sorttimenttia, niin siitä voi rakentaa paarit. Potilas lakanan keskelle, reunat rullalle ja 6 kantajaa tai enemmän. Toimii hyvin.”

Suvi Vanto: ”Paineluelvytystä kannattaa tehdä rivakkaan Stayin’ Aliven tahtiin. Paineluelvytys aikuiselle on pidemmän päälle hikistä hommaa. Siksi on hyvä vuorotella, jos muitakin auttajia on paikalla. Hengittävä mutta tajuton ihminen on tärkeää kääntää kylkiasentoon tai tulee kohottaa leukaa, jotta kieli ei estä hengitystä”

Kiitos tärkeän kurssin mahdollistamisesta HeMen koulutusryhmälle ja erityisesti **Jonna Mäntyniemelle** hienosta aktiivisuudesta kurssin järjestämisessä!

Merellä hälytysnumero on 0294 1000, maalla ja sisävesillä 112

Merillä tapahtuvissa hätätilanteissa soita ensisijaisesti meripelastuksen numeroon 0294 1000. Mikäli et merihädässä sitä muista, voit kiireellisessä hätätilanteessa soittaa myös numeroon 112.

112 Suomi -sovellus voi olla korvaamaton apu vesillä. Kun soitat sovelluksen kautta hätänumeroon 112 tai Meripelastuksen hälytysnumeroon, sijaintitietosi välittyy automaattisesti.

(<https://112.fi/hadassa-vesilla>)

*Kuva 2: HeMe:n tapahtumissa keskeisessä roolissa on tietenkin hyvät eväät tai mukava lounaskahvila. Pertti Lehtinen ja Kimmo Ko-
lehmäinen tauolla. Kuva: Jonna Mäntyniemi*

Kuva 1: Elina Ala-Hannula antaa paineluelvytystä, Anu ”Uppis” Sauliala odottaa defibrillaattorilaitteen alkavan analysoida sydämen rytmiä. Kuva: Kristiina Laaksonen

Vajoille ohjeet hätätilanteisiin

(Kristiina Laaksonen)

Talven 2021/2022 aikana Mustikkamaan ja Soutustadion ilmoitustauluille päivitetään ohjeet miten hätätilanteisiin reagoidaan HeMen vajoilla. Hätätilanteessa ilmoitustauluilta voidaan tarkistaa vajojen koordinaatit ja osoitteet, jotta ensihoito löytää nopeasti paikalle. Lisäksi tauluille tulee ohjeet tajuttoman henkilön ensiavusta ja lähimmän defibrillaattorin eli sydäniskurin sijainnit. Silti tärkeämpää on antaa heti hätäensiapua. Jos paikalla on muita, joku toinen voi hakea lähimmän defibrillaattorin. Defibrillaattori antaa käynnistyttyään selkeät elvytysohjeet.

Lähimmät defibrillaattorit

Mustikkamaa: Ravintola Bron Bistro & Cafe Korkeasaaren sillan kupeessa osoite: Mustikkamaanpolku 12.

Soutustadion: UniSport Töölön itsepalvelukuntosalin ala-aulassa osoite: Pohjoinen Hesperiankatu 26.

Duomerone

Muinaismelontaretki 2020

Teksti: Pasi Mäenpää

Kuvat: Ilkka Salmi

Koronaruton aikaan neljätoista kaupunkilaista pakenee maalle kahdeksi päiväksi kertomaan toisilleen tarinoita ja katsomaan kuvia muinaisilta ajoilta. Leiripaikka löytyy Iitistä Kymijoen varrelta yhden pakolaisen kesäpaikan pihanurmelta ja Aulilta piirakkaa. Ilkka ajaa viimeisenä elokuiseen lämpimän pimeään pihaan ja joutuu trampoliiniin telttailemaan.

Mikä pläni?

Suunnitelmaa viilataan aamuksi. Täällä melottiin muinaisretkeä vuonna 2006 ilman turvavälejä mutta kaikkea ei silloin nähty. Kotojärvellä on Haukkavuoren ja Märkjärvellä Mertavuoren kalliomaalaukset. Pikku järviä molemmat, välissä puolen kilsan kannas, tietää vähän melontaa ja paljon roudausta.

Näillä retkillä on ennenkin innovoitu uutta ja nyt keksitään jakautua kahteen porukkaan. Paatteja ei tarvitse siirtää vaan melojat vain siirtyvät, kunhan jokaisella on kajakkikooltaan sopiva pari, jonka kanssa vaihtaa. Sain talon isännältä meille luvan käyttää hänen ja tätinsä rantoja ja pysäköidä pihapiirissä. Vien portaille pikku pullon viskiä ja kahvipaketin kiitokseksi.

Maisema kannaksella on kauneinta maaseutua polveilevine vainioineen, vanhat maalaamattomat hirsirakennukset kuin Suomi-Filmiltä. Reipas pehtoori ja ilkikurinen ylioppilas kisaillemassa Helena Karan hehkussa. Silloin sai pussata.

Kymi = suuri joki

Haukkavuorella on ääriivivahirvi ja ihminen, yhdeksän vaakaviivaa päällekkäin. Siinäpä tulkittavaa. Joskus nämä järvet olivat yhtä ja Haukkavuori jylhä saari. Järven vaihto. Matti joutuu inkkariin, hyvin sekin suttaantuu. Mertavuoreen on maalattu ihminen ja

käärme, viitannee shamanismiin. Katseksellaan antropomorfasta kallionaamaa eri kulmista. Ihminen on ohjelmoitu näkemään ihmiskasvoja. Geenivirhe: minä näen urosleijonan pään harjoineen.

Pakataan paatit ja ajellaan Iitin järvi-keijun toiseen päähän Voikkaalle. Ihan ei mene nappiin: toinen porukka jättää Helin ja Jaanan kyydistä. Entisen pape-ritehtaan takaa jylhästä jokimaisemasta löytyy työväen vanha Virtakiven sauna, johon rakennetaan rantapalveluja.

Saadaan lounasta turvallisesti ulkoilmassa. Paikan pohinä johtuu juuri avatusta Kimolan kanavasta, jonka uskotaan syöttävän tänne veneväkeä Päijänteeltä asti. Olisi se jännä melojallekin: 12 metriä pudotusta ja 70 metriä tunnelia.

Venesataman yllä kohoaa jyrkkä Pakanavuori, jonka yläseinämän maala-ukselle on rakennettu tuoreet portaat ja näköalatasanne. Koukkupolviukkoja ja joku elukka, paljon väriä. Uudenkarhea on laiturikin, vaikka korkeammille paatille tehty. Kiskotaan ylävirtaan, en ole tätä pätkeä melonut enkä tiedä virran

voimasta mutta jos veneväylä on niin eiköhän pärjätä. Rannassa on jonkun menneen patruunan hulppea huvila.

Elämän merkkejä

Jaalan Pyhäjärvi on komean kokoinen mutta näillä kohdin tylsä melottava levine lahtineen. Tuuleekin viisi metriä vastaan. Kyllä sieltä kanavan suunnasta vene toisensa perään hyökkää. Ehkä seutu saa uutta eloa. Heli ja Ilkka vaihtavat vesillä paatteja, varmaan huvikseen. Hiidensalmella osoitan laiturin niille, jotka haluavat käydä Kymenlaakson Kolilla eli Hiidenvuorella katselemassa näköaloja kolmelle järvelle.

Iltaa vietetään saunassa ja sen liepeillä. Grilli on hiukan dubiösi laitos mutta kyllä siinä makkara kärventyy. Ihana lämpimänsininen ilta istua rannassa tunnelmavalossa. Tähdenlentoja lasketaan yksi, revontulia nolla. Viimeksi saatiin molempia. Idästä sentään nousee Mars vaiko sittenkin Venus, punertaa kumminkin. Sieltä on juuri löydetty fosfinia, elämän merkki?

Kulttuuria omimassa

Kunpa Timo Miettinen saisi väitöskirjansa valmiiksi, jotta tieteen sana kalliomaalauksista päivittyisi. Maalaus-kulttuuri muinaisine merkityksineen saattoi katketa jo silloin, kun suomalaiskansat tulivat. Ugrit kömpivät tänne asti kolmessa aallossa vasta pronssikaudella, jopa rautakauden alussa, sanoo Tarton yliopiston professori Valter Lang.

Sitä ennen täällä asui ja maalaili tie-teelle tuntematon alkuperäisväki ja vähän myöhempi germaaniporukka. Varmaan he ihmettelivät tulokkaita, idän barbaareja, jotka eivät osanneet edes

lukea kuvia, kielentajusta puhumatta-kaan. Etnonationalistien ei siis kannata maalauksia omia. Lohtuna tarjolla on identiteettiä idän valloittajakansana.

Vai katkesiko kulttuuri sittenkään? Iisalmelainen Timo Honkakoski on saanut Nasan tekniikalla Hossan Värrikalliosta esiin uusia kuvia. Hän näkee niissä hahmon, joka muistuttaa saamelaisrummuissa esiintyvää metsästyksen jumalatar Juksáhkkaa. Silloin saamelaiset olisivat omaksuneet ja jatkaneet kivikautisten kulttuuria. Ehkäpä he ovat sen suomalaisporukan osan jälkeläisiä, jotka sulautuivat muinaisiin, kun muut pysyivät ugreina. Pitäisi sen kyllä näkyä sitten geeneissä.

Muutenkin muinaismeininki saa mielikuviemme vastaisia piirteitä sitä mukaa kun tutkimus etenee. Viikingit (jotka eivät käyttäneet sarvikypäriä) olivat yleensä tummatukkaisia. Heidän geeniperimästään löytyy paljon Etelä-Euroopan ja Aasian aineksia, eikä lainkaan Skandinavian tuolloisten sisämaa-asukkien. Geenit ovat rautakauden perua, ja Roomaankin tiedetään olleen tiiviitä yhteyksiä. Rodun käsite muuten lienee keksitty vasta uudella ajalla.

Autoriippuvuutta

Aurinko jaksaa lämmittää vielä sunnuntainakin, kun jätetään leiri ja ajetaan itään ja Uttiin. Melomalla ei kaikkia maalauksia enää näe, ellei ilmastonmuutos ennallista kivikautisia kulttuurimaisemia. Karavaani eksyy edestäni kiertoreitille. Hyvä juttu, nyt kerkeän tunnustelemaan Lakiasuonvuoren maalauspaikan pysäköintiolot. Viiton ja opastan kuin ammattilainen kaikki seitsemän autoa paikoilleen.

Jännä paikka, hämärä ja mystinen. Kalliojono jatkuu satoja metrejä. Van-

han vesistön melkein näkee, vaikka ollaan metsässä. Puiden takaa lainehtii järvi nyt viljapeltona. Maalauksen tai kahden rippeet löytyvät, yksi luola. Päivillä taitaa olla paras punaerottelukyky, tai mielikuvitus.

Siirrytään muutama kilometri Jaakonniemeen Väliväylän kivikautiselle retkipaikalle. Harri sompaa traileria tämänkin rapakivisen kärrytien mutkat ja möykyt, saa retken päätteeksi ansaitut aplodit. Mennään vesille katsomaan Rapojärven maalauksia. Otan Ilkan paatin, hän lähtee supilla edeltä vastatuuleen. Miksi nämä NDK:t on musta niin kolhoja?

Fata morgana

Jyrkkävuoren maalaus löytyy helposti ulkonevasta kivistä kallioseinässä, mutta koko leveä värikenttä hahmottuu vasta Marja-Tertun lähettämästä valokuvasta. Parhaat kuvat jäävät kivilipan tekemään varjoon. Vastapäistä Revonkärjen maalausta etsitään hartaudella ja löytyyhän sieltäkin lopulta väriä, kun kovasti haluaa.

Paluumatkalla äkkään Mietunvirran varrella hakkuiden paljastaman tuoreen kallioseinämän. Joko tehtäisiin oma löytö? Eipä näy, outoja kalliokerrostumia kylläkin. Jos laajentaisi kiinnostusta geologiaan, niin kuin Lampinen, olisi enemmän ihmeteltävää. Joskus ne kuvat näiltä retkiltä loppuvat, ellei Nasan tekniikkaa joukkoisteta ja löydöt lisäänty.

Kiskotaan toisten perään. Lienenkö liian nälkäinen vai mistä tämä kangastus, mutta kaukana edessä suppaa nyt kaksi oranssipaitaista Ilkkaa. Lopulta toinen erkaantuu etelään, olikin kauan kateissa ollut veli mökkirannasta. Oudollakin tarinalla on loppu.

Kansallispuistot

läpi käydäkseen on mentävä meloen

Teksti: Hanna Kempainen

Suomessa on 40 kansallispuistoa, joista noin puolet soveltuu hyvin tai erinomaisesti melomiseen. Tätä johtopäätöstä varten kartoitin ja luokittelin melontaa varten sopivat kansallispuistot. Lopputuloshan on selkeä: Mikäli vaeltaja mielii käydä kaikki Suomen kansallispuistot omin voimin, kannattaa opetella melomaan - ja erityisesti merimelomaan. Käytännössä kaikki Suomen melontapetusta järjestävät ja osamista tukevat melontajärjestöt ja seuramat edistävät toiminnallaan täten myös kansallispuistojen saavutettavuutta ja turvallista retkeilyä.

Koska melonta on niin merkittävä osa kansallispuistojen toimintaa, olisi melojien olisi tuntee retkeilyn perusteita ja tietää kansallispuistojen erityislaatuudesta. Kansallispuistot on perustettu suojelemaan luontoa ja niillä on erityistehtävä luonnontutkimuksen, opetuksen ja virkistyskäytön kannalta. Kansallispuistossa saa retkeillä sekä merkityillä reiteillä että omia reittejä. Rajoitukset on otettava huomioon ja esimerkiksi lintujen pesimärauhaa pitää kunnioittaa. Huomioi myös se, että kansallispuistossa voimassa oleva järjestyssääntö menee jokamiehenoikeuksien edelle. Tarkista voimassa olevat säännöt jo ennen kansallispuistossa vierailua luontoon.fi - sivustoilta. Ret-

keilijälle selvää on myös se, ettei tulen- teko ei ole jokamiehenoikeus ja jätteet kannetaan pois luonnosta. Suosittelen lukemaan lisätietoa Jouni Laaksosen Retkeilijän kansallispuistot -kirjasta ja luontoon.fi -sivustolta, jotka toimivat artikkelin pääasiallisina lähteinä. Suomessa on lisäksi muita alueita kuten luonnonpuistoja ja erämaaleita, joissa on eri säännöt.

Kansallispuistot voidaan melontamielessä jakaa kahteen tai kolmeen ryhmään: melontaan soveltuvat meri- ja järvipuistot tai muut puistot (kuten metsä-, suo- ja tunturipuistot). Oma jaotteluni on käytännönläheisempi:

1. melomista vaativat,
2. melomisen mahdollistavat sekä
3. ei-melontapuistot.

Melomista vaativat kansallispuistot edellyttävät melontaosaamista ja ovat saavutettavissa erityisesti vesiteitse. Melomisen mahdollistavat kansallispuistot ovat täysin saavutettavissa myös maateitse, mutta melonta voi lisätä retkeilyn miellekkyyttä ja reittejä. Eimelontapuistoihin lasken puistot, joissa ei ole melontaan mielekkäitä vesialueita tai joissa melonta on pienimuotoista.

Melomista vaativat kansallispuistot suorastaan edellyttävät vesistöjensä

puolesta melomista merellä tai järviolueella. Näitä on 9 kappaletta eli merialueista Tammisaaren saaristo, Saaristomeri, Itäinen Suomenlahti, Selkämeri ja Perämeri sekä sisävesistöistä Päijänne, Linnasaari, Kolovesi ja Etelä-Konnevesi. Retkeilijän kansallispuistot -teoksessa melonta on tuotu monessa vahvasti esiin osana kansallispuiston esittelyä ja soveltuvan erityisesti melontaan. Osa vesistöistä vaatii kokeneempaakin melontataitoa.

Melomisen mahdollistavat 12 kansallispuistoa tuovat yleensä mukavan lisäharrastusmahdollisuuden melonnasta kiinnostuneille. Näitä alueita ovat Liesjärvi, Leivonmäki, Repovesi, Petkeljärvi, Tiilikajärvi, Oulanka, Lemmenjoki, Koli, Teijo, Hossa ja lisäksi mukaan myös Isojärven ja Syötteen. Yleensä näiden puistojen vesialueilla on vesillelaskupaikka ja Retkeilijän kansallispuistot -oppaassa melonta mainittu harrastusmahdollisuutena pidemmällekin matkalle. Osassa mahdollistuu jokimelonta kuten Tiilikajärvellä ja Syötteellä, kun taas Oulanka mahdollistaa koskimelonnin. Kolilla voi meloa lähisaariin.

Muut ei-melomiseen soveltuvat 19 kansallispuistoa kannattaa käydä toki muutoinkin kävellen läpi ihan vain virkistys- ja kuntoilumielessä. Näissä melonta pienimuotoisenakin tai kaukana puistosta on arvokas lisä. Näihin kansallispuistoihin lasken mm. Nuuksion, jossa kuitenkin on kanoottivuokrausta.

Kanootin vuokraus

En ole kartoittanut artikkelia varten eri kansallispuistojen palveluntarjontaa melomiseen. Kaksikko olen vuokranut ainakin Repovedellä. Ajankohtaiset tiedot palvelutarjonnasta, reittitiedoista ja kartoista saat luontoon.fi-sivustolta. Myös HeMe lainaa kanootteja sekä kat-

teloneitä jäsenille. Yli kahden päivän retkestä seura veloittaa retkipäivämaksun. Seuran ulkopuolisille kanootteja ei lainata. Muista varmistaa ennen retkellä lähtöä, että seuran osaava jäsen opettaa telineiden ja kanootin kiinnityksen ellet ole sitä tehnyt itse aiemmin.

Toivottavasti oheinen jaottelu auttaa sinua pohtimaan seuraavaa melontakohdetta ensi kesänä. Kohti kesää: Missä meri, siellä merimeloa. Kanotoinnin ja suunnittelun iloa kaikille!

Melomista vaativat kansallispuistot

Tammisaaren saaristo - kokenut merimeloa voi suunnata kajakilla alueelle, sisä- ja ulkosaaristoa sekä avomerta, (huomaavaisualueetta) luontopolkuja ja teltilualueita saarissa.

Saaristomeri - sopii merimelojille, kansallispuistoon kuuluu tuhansia saaria, luontopolkuja sekä teltila- ja taukopaikkoja monessa saarella, saaristo asuttu ja elävä.

Itäinen Suomenlahti - sopii hyvin kokeneille merimeoille, kansallispuistoon kuuluu vain saaria, polku ja teltilapaikka saarella.

Selkämeri - kansallispuisto sijaitsee kokonaan ulkosaaristossa, melontareitti lähtee Rauman edustalta. Kokeneempi meloja voi lähteä ulommaksikin saaristoon, majoituspalveluita ja tulen- tekopaikkoja on saarilla.

Perämeri - merimelojille, useita saaria, osassa tulipaikka ja varaustupa, mairhinnousarajoitteita, sauna- ja teltilu- mahdollisuus Selkäsarven pääsaarella, jonne 15-20km merimatka.

Päijänne - sopii melojille, kansallispuistoon kuuluu vain rantoja ja saaria, polku saarella, tuli- ja teltilapaikkoja.

Linnasaari - Suomen vanhin järvikansallispuistoon pääsee tutustumaan parhaiten omalla kanootilla. Melontaretki suunniteltava kartan kanssa, sopii useammallekin päivälle, tuli- ja telttailupaikkoja lähes kymmenissä saarissa.

Kolovesi - melojan unelmakohteeksi väitetty norppavesi tarjoaa tuulensuojaa ja mahdollisuuden nähdä norpan, moottoriveneillä liikkuminen kielletty, soveltuu erityisesti useamman päivän retkiin, tulenteko- ja telttailupaikat tukevat suunniteltua melontakierrosta.

Etelä-Konnevesi - kansallispuiston saaristoon pääsee tutustumaan kuntien ylläpitämiä melontareittejä pitkin. Useita laavu-, tuli- ja rantautumispaikkoja, myös koskimelontaa.

Melomisen mahdollistavat kansallispuistot

Liesjärvi - järvenrannat sopivat melontaretkiin, kuten myös Turpoonjoki.

Leivonmäki - melontaretkelle sopivala Rutajärvellä useita saaria, joissa kahdessa laavu.

Repovesi - meloja voi yhdistää vesilläliikkumisen päiväretkeen, kanootin voi kantaa vesistöstä toiseen, ampuma-alueelle ei saa mennä.

Petkeljärvi - melojalle sopivat järvet ulottuvat kansallispuiston rajojen yli, myös jokimelontaa ja pidempiä retkiä.

Tiilikajärvi - sopii hyvin melontaan, Tiilikajokea kulkee 70km toiselle järvelle.

Syöte - Pärjänjokea voi kulkea meloen 22km pysähtyen päivätuvalle, ja halutessaan jatkaa vielä 30km.

Oulanka - Oulankajoen alaosan 25km on rauhallinen ja kiemurteleva, yläosan 13km vaatii melontakokemusta. Kummankin matkalla tupia, laavuja ja tulipaikkoja. Kitkajoki tunnitaan vauhdikkuudesta hyvin kokeneille melojille. Koskimelontaa myös Kuusinkijoella.

Lemmenjoki - melottavaa on noin 20km jokea pitkin suuntaansa, myös vastavirtakoskia. Tupia reitin varrella.

Koli - melojalle sopivaa reittiä 16km suuntaansa Rykiniemen telttailueelle ja takas.

Isojärvi - melojaretkeilijöille laavu- ja telttailualue saarella, kansallispuiston ulkopuolisiin osiin Isojärvessä retkivaraa useiksi päiviksi.

Teijo - melontamahdollisuus sekä järvillä että merellä, tuli- ja laavupaikka saarella.

Hossa - melontaa virtaavien vesien läpi päiväreiteistä yönyliretkiin aina Perämerelle asti, useita eri reittejä laavu- ja tupamajoituksilla, helppoja koskia.

Lisähuomiona vielä muutama (kategorisoinnin haasteesta):

Patvinsuo - Suomunjärven rannalla on vesillelaskupaikka ja useita telttailualueita. (pieni järvi)

Ylläs-Pallas - Tornion-Muonionjoki eli Väylä ja Ounasjoki soveltuvat myös melontaan. (ovat pääosin kansallispuistoalueen ulkopuolella)

Puurijärvi ja Isosuo - Tähän kansallispuistoon voi saapua vesitse meloen Kokemäenjokea ja Ala-Kauvatsanjokea pitkin venelaiturille. Puurijärvellä liikkuminen on sulan maan aikaan. (ei saa liikkua itse kansallispuistossa)

Melomiseen soveltuvat kansallispuistot Suomessa

● Melomista vaativat kansallispuistot

● Melomisen mahdollistavat kansallispuistot

Grafiikka:
Eeva Hagel

Lähde:
Jouni Laaksonen:
Retkeilijän kansallispuistot,
Otava 2017

Savossa melomassa

Teksti: Hannu Airola

Kuvat: Tuija Ruoho-Airola

Naarajoen – Kyyveden – Puulaveden melontareitti alkaa Pieksämäeltä ja päättyy Kangasniemelle. Sen pituus on 130 km. Reitin varrella on valmiiksi rakennetut tauko- ja yöpymispaikat laavuineen. Siitä on tehty reittiseloste (ks. visitmikkeli.fi). Reitin suosio lienee ollut huipussaan kymmenkunta vuotta sitten. Sen jälkeen melojamäärät ovat vähentyneet ja reitin huolto samoin. Se on toki edelleen ihan kelvollinen, mutta kevyelle kaari-

sahalle on käyttöä jokeen kaatuneiden puiden raivauksessa. Kanootin on hyvä olla kolhuja kestävä materiaalia, sillä jokiosuudet ovat enimmäkseen matalia. Meloimme sen elokuun lopussa 2021 (kaksi kajakkia, yksi avokanootti). Viimeinen osuus Kangasniemelle jäi tosin uupumaan, koska jouduimme pitämään yhden loppopäivän kovan tuulen takia.

Matkakertomus on ohessa.

SAVOSSA SAVVOMASSA, KANOOTILLA KULKEMASSA

*Samosin minä Savohon, pyrin Pieksämäelle,
Naarajärven naapurihin, likelle Lomatrioa.
Lähtö leirialueelta, Lomatrion laitamilta.
Siel' kanootit kellumahan, aalloille alukset omat.*

*Naarajärvi ylitettiin, selkävedest' selvittihin.
Luusuahan lasketeltiin, nirvoihin Naarajoen.
Oltihin ojan pohjalla, vaossa välissä penkkain.
Vehkä rannat vyöttelehi, vedenrajan verhoeli.
Kasvoi kaislat kahta puolen, ruo'ot rantapenkereillä,
väylä vähäinen välissä, keskel käytävä kapea.
Mutkaa mutkien perähen, kurvaa kurvien jälkehen.*

*Pääsee kanootti koskelle, virtapaikalle vilkkaalle.
Rannan kautta kiertämähän vaiko läpi laskemahan?
On sivulla pysty penkka, rannassa tuikkea töyräs.
Viidakon se verhoama, pensaikkojen peittelemä.
Se on ranta raskaanlainen, kantamishen kylvoton.
Kanootti kiviä kolhi, vähää vettä valitteli.
Alas pääsi auttamatta tahi toisten tuen turvin.*

Koivu komea kumossa, puu pitkällään purossa
Esteenä edessämme, ryteikkönä riesanamme.
Kanootilla kjerretähän, ohi oksain ohjataan
tahi yli uitetahan, päältä rungon revitähän.

Taivahalta tihutteli, pilvet vettä vihmoei,
kastelihe kulkijamme, kostutti kamppehet kaikki.
Vauhti varsin vaatimaton, meno hidas melojilla
risukoissa ryskätessä, koskissa kolistellessa.
Tauko tyly Tensalassa, pysähdys pahaisessa.

Hämärän jo hiippiessä, ehtoon ehtiessä
Niskanivu saavutettiin, leirirantaan laskettiin.
Siellä suoja satehelta, turva tylyltä tihkulta,
lepo laavus' laatuissa, yö katon katvehessa.

Aamulla taas ajettiin, melaan tiukast' tartuttihin.
Jatkoj joki jotostansa, vesireitti vaellustaan.
Viima vastahan tulevi, tervetulleeks' toivotteli
Niskajärven näkyessä, aavan selän auetessa.
Siirryttiin suojaan saaren, katveeseen koivuvin komeiden.
Siellä lounas laitettiin, puolinen pyöräytettiin.

Vedet vallan vaihteli, järvet, virrat vuorotteli.
Kätki kasvit kulkuväylää, piilotteli puron paikkaa.

Edessämme este paha, pato myllyn Porsaskosken.
Kantaa piti kajakkeja, käärtä kulkupelejä.
Alakoski kolisteltiin, lopun sahi selviteltiin.
Tuli ilta, ehti ehtoo, hiipi hiljaa hämää.
Uupumus se meitä uhkas', väsymys vei viime voimat.
Päästiin sentään perille, yhdyttiin yöpaikka
Koskentilan kanakahilla, aitassa alapihalla.
Märät vaatteet valumahan, kampeet kaikki kuivumahan.
Sitten saunaan säännättihin, kelpo löyhyyn lähidettiin.

Aamul' talo tarkastettiin, tila vanha tutkittihin
oppaana isäntä itse, kertojana kelpo vaari.
Sitten taasen taipaleelle, vesille venosen mieli.
Koski vastassa vartoa, virtapaikka vuottelepi.
Puita poikittain purossa, estenä edessämme.
Raivasin minä runkoja, kiskoin kuiville kankea,
jotta alus alas pääsis', jatkais' kanootti kulkua.

Kyyvedelle kerettiin, järvi suuri saavutettiin.
Suunnistettiin saaristossa, kjerreltiin karioissa
Vavessaari vartoei, leiripaikka lupaeli.
Rannat kiven kattamia, laiturin korkea kovin.
Varovasti mentiin maihin, kiivettiin kiviöille.
Laavu vastassa vuotteli, kulkijoita kaipaeli.

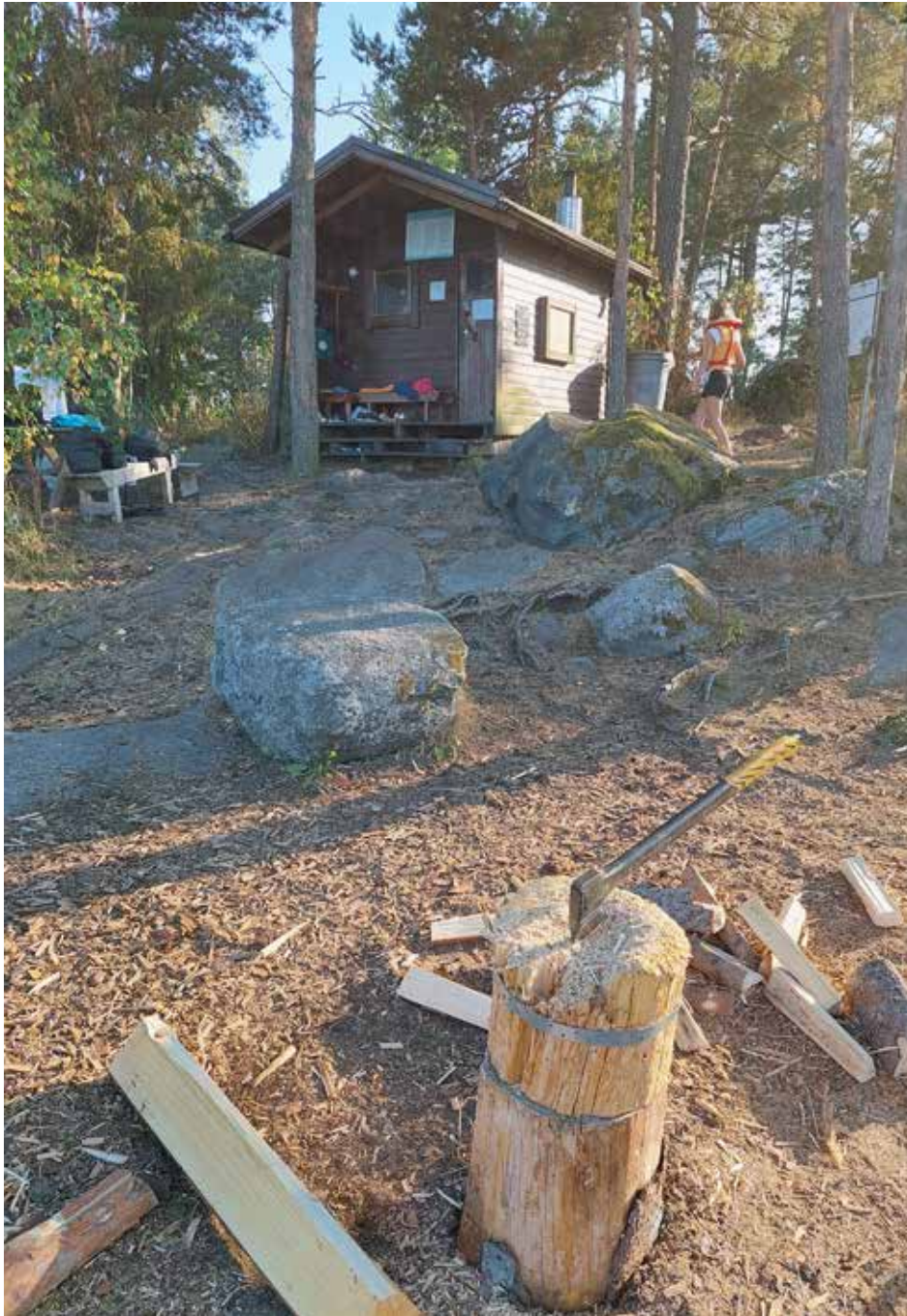
Yöllä kasvoi kaakkoistuuli, nousi navaikka vihuri.
Aamulla sit' arvioitiin, pohdiskeltiin pontevasti.
Tuuli tiukka kanootille, aalto vallan vaarallinen.
Luppopärvä vietetähän, leirisaares' levätähän.
Kanttarellit kerättihin, koottiin talteen tatit.
Niistä lounas laitettiin, syötiin sienet sopivat.
Vähäinen on Vavessaari, luoto pieni lainehilla.
Pian ol' tuo tutkittuna, koko saari katsottuna.
Vaihtui tunnit verkallensa, matoi päivä menojaansa.

Vuorokauden vaihduttua, huomenehen herättyä
jälleen vesille venoset, omat alukset aalloille.
Selät, salmet selvitetiin, luodot, karit kjerrettiin.
Kaakkoistuuli tuulahteli, puhalsi vire virkeä,
selän yli saattelihe, toisel' puolel' työntelihe.
Siel' on laavu Luusniemen, maja matala melojan.
Ehtoolenkki ehdittiin, kelpo kjerros kerettiin.
Toiset maalla vaelteli, kuljeskeli kanakahilla.
Hannu kulki kajakilla, menopelil' meloskeli.

Välivesi valloitettiin, Rauhajärvi ylitettiin.
Hetelampi houkutteli, hiekkaranta ylen hieno.
Muona siellä nautittiin, ruokatauko pidettiin
armahassa auringossa, paistehessa täyden päivän.

Kulki kanava koskelle, vei nivalle valmis väylä.
Laskettiin laiturille, siltaselle Lämsänkosken.
Koski Lämsän kutupaikka, talo taimenen asua.
Niitä perhol' pyydetähän, hyönteisillä houkutellaan.
Korteeria kaipaeltiin, metsästettiin majapaikkaa.
Villa Lohi valloitettiin, asetuttiin asumaan.
Heti kiuas kuumenemaan, lämpenemään kelpo kylä.

Aamul' alkaa paluumatka, kyyti kotitanhuville.
Taakse jäävät joet, järvet, selkävedet, salmet Savon.

Saunomaan Pikku-Leikosaareen!

Teksti ja kuvat: Petri Kosonen:

Helsingin itäisten melontareittien varrella, Itä-Villingin pohjoispuolella, Vuosaaren selästä nousee Pikku Leikosaari (Lilla Lekholmen). Rannoiltaan kallioisella, vain 1,1 hehtaarin kokoisella Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen (UUVI) hoitaman saaren keskiosissa on vähän männikköä, minkä keskelle saa pystyyn muutaman teltan, muutama tulentekopaikka ja siisti puusee. Suosituksi retkipaikaksi sen on tehnyt pitkään sinne rakennettu sauna. Saunomaan sinne tullaan jopa suoraan Viron puolelta. Pikku Leikosaari sopii hyvin pysähdyspaikaksi pitemmälle saaristoon, aina Eestinluodolle tai Söderskäriin suuntautuville retkille.

Pikku Leikosaarta ei pidä sekoittaa sen itäpuolella sijaitsevaan, Helsingin ruotsinkielisten seurakuntien leirisaa-reen, Isoon Leikosaareen, jolle maiminnousu ei ole luvallista.

Suorinta ja suojaista reittiä Laajasalon kanavan kautta Mustikkamaalta kertyy yhteen suuntaan kymmenisen kilometriä ja Hevossalmen kautta vähän enemmän. Toiseen suuntaan linnoitusaaaret (Vallisaari, Kuninkaan-saari, Santahamina, Villingit) kiertäen koko kiepille kertyi minulle navigaattorin mukaan pituutta noin 28 kilometriä. Tämä reitti vaatii jo säävarauksen.

Uimalaiturin vieressä kalliossa on veneenkiinnitysrenkaita, ja vedessä -poijuja, mutta maiminnousupaikka kajakeille on saaren pohjoisrannalla. Muutaman kymmenen metriä venelaiturin ja uimapaikan oikealla puolella mereltä päin katsottuna. Ranta on melko kivikkoista, joten on hyvä varata ”lötköpötköt” mukaan paatin suojaamiseksi.

Pienestä kiukaasta irtoavat yllättävän kipakat lölyt. Polttopuita ja niiden pilkkomiseen tarkoitettuja työkaluja löytyy yleensä saarelta. Sadevesitynnyrissä on useimmin lölyvettä. Merivettä ei kannata kiukaalle heittää sen tulevaisuutta ajatellen. Erillisiä pesu- ja pukeutumistiloja ei saunan yhteydessä luonnollisestikaan ole. Vaatenaulakko on oven vieressä ja sen vasemmalla puolella, seinässä olevasta laatikosta löytyy varauskirja sekä vieraskirja, mihin vierailijoiden toivotaan kirjaavan terveisensä. Kesäisinä viikonloppuina sauna on yleensä buukattu melko täyteen. Mutta, sopu sijaa antaa. Yksin tuntuu pääsevän helposti saunomaan pikku seurueiden mukana. Pukeutumisetikettiä ei ole kirjattu mihinkään ylös, mutta uimapuvun käyttö vaikuttaa olevan tavallista.

Kysyin UUVIsta sähköpostilla, milloin sauna on ensimmäisen kerran rakennettu Pikku Leikosaareen. Sieltä vastattiin, että se on ollut siellä niin kauan, kun saari on ollut sen hallinnassa, eli vuodesta 1994. Minut ohjattiin ystävällisesti saaressa koko ikänsä liikkuneen ja siellä huoltoyrittäjänä toimivan Magnus Hofmeisterin pakeille. Hän on teltaillut saaressa pikkupojasta 1950-luvulta lähtien ja käymässämme puhelinkeskustelussa selvisi monta asiaa saunan historiasta.

Ensimmäinen sauna rakennettiin saareen jo puolivuosisataa sitten ja nykyinen on suurimmalta osin 80-luvun puolivälistä. Se tosin paloi osittain vuonna 2008, mutta teknisesti voidaan vielä puhua samasta saunasta. Kiukaita on kulunut matkan varrella. Pitkäikäi-

sin niistä kesti yli kolme vuotta. Yllättäen lyhytikäisintä myös käytettiin alle vuoden aikana vähiten. Nykyisen kiukaan sisäosat on asennettu päättyneen kesän lopussa.

Polttopuiden ja WC-paperin puolesta huolto pelaa hyvin, mutta löylyvesi on kortilla. Hofmeister lähettääkin terveisiä kaikille saunojille, ja painottaa kuinka tärkeää on tuoda oma löyly- ja mahdollinen pesuvesi mukanaan. Jos mahdollista, ainakin viisi litraa per saunoja (kajakissa esim. 3-4x 1,5 l pulloja). Hän toivoo myös, että sadevesitynnyrin hana muistettaisiin sulkea, kun vettä on sieltä otettu. Se on pieni vaiva, muuten ilmaisesta elämäksestä. Roskat on luonnollisesti vietävä mukanaan. Kesällä pisti silmään ympäriinsä lojuvien oluttölkkien määrä. Ammattimaiset pullonkerääjät eivät selvästikään ole vielä onnistuneet seilaamaan saarelle. Vakuutin melojien olevan vastuullisia retkeilijöitä.

Muuten ympäri vuoden auki oleva sauna oli koronaviruksen vuoksi suljettuna viime vuoden keväänä, mutta avattiin taas kesäkuun alussa. Asiasta tiedotettiin UUIV:n sivuilla: <https://uui.fi/fi/kohde/pikku-leikosaari>.

Makeita löylyjä!

Wanha 5 ex tempore melonta

Teksti: Hanna Kemppainen

Päädyimme ystäväni kanssa tekemään kauniin ja vaiherikkaan jokimelonnan kesällä 2020. Löysimme Wanha Witosen (W5) reitin sattumalta, kun suunnitelmat muuttuivat yllättäen. Kolmen päivän vapaalle päätimme lähteä melomaan reittiä niin pitkälle, kun voimat ja into riittää.

W5 on pitkäikäinen jokireitti ulottuen Petäjävedeltä Jämsään tai Jyväskylän kyljestä aina Lahden viereen Päijänteelle. Matkalla on kapeita ja leveitä jokia, eri kokoisia järviä, eri vauhtisia virtaamia ja koskia. Kokenut koskia taitava meloja voi kuulemma tuon reilu 50km reitin meloa kahdessa päivässä, kun toisilla tämä kestää neljä päivää. W5 on vastikään kunnostettu ja merkitty selkeämmin kellertävillä kolmioilla, joiden sisällä on 5. Merkityt laavualueet

oli kunnostettu ja siistissä kunnossa. Kartan voi ostaa paikalliselta yrittäjältä.

Melontatarvikkeet voi vuokrata paikalliselta yrittäjältä, mihin mukaan tulee kuljetuskustannukset. Kahden päivän melonta maksoi meille noin 120 € / henkilö ja siihen päälle oman auton matkakulut pääkaupunkiseudulta. Välineistö sai melkoista kyytiä pohjakiviltä ja kuljetuksissa. Jätimme kypärät suosiolla pois, jottemme innostuisi kokeilemaan koskia.

Jokimelonta oli melkoisen miellyttävää puuhaa tyynellä vedenpinnalla Helsingin merivesien tyrkyisten aallokoiden jälkeen. Ensimmäinen päivä helli meitä pienellä tiikusateella ja iltahämärässä saimme kokea upean auringonlaskun. Ehdimme käydä jopa tarvutuksissa Petäveden kirkossa. Puut notkuivat rannalla, lampaat tarkkailivat lähisaareissa ja meanderoiva joki paljasti yhä useampia maisemia. Söimme Pirkonsaareissa nuotion ääressä laavussa.

Haasteet alkoivat kunnolla ensimmäisen kosken edustalla. Vesi oli matalalla, joten kuvailu "muutama niva, jossa on matalan veden aikaan varottava jotakin kiviä" tarkoittikin sitten käytännössä takaperin melontaa pienessä virrassa. Tulipa testattua sekin taito.

Koska kärkyt uupuivat, Hankakoskella saatettiin nähdä kaksi hahmoa rou-daamassa vuorotellen kahta telttoin ja muonituksin täysvarusteltua kajakkia - ylä- ja alamäkeä, pitkässä, punkkeja kuhisevassa heinikossa. Suureksi iloksemme emme vielä tienneet, että kokemus toistuisi vielä tulevina päivinä.

Melonta on kivaa. Niinpä jatkoimme matkaa upeassa auringonlaskussa kunnes hämärtyi kunnolla. Majoituimme lähimpään niemen notkelmaan, jossa näytti olevan hylätyt leirirakenteet. Pöytä ja tuolit olivat onneksi ehjiä ja teltalle löytyi tasainen alusta, joten ilta sujui hyvin. Jäimme vain 5 km tavoitteestamme.

Seuraava päivä aukeni kuumana auringonpaisteena. Vedenpintaan avautui järvenselän peili, josta toistui taivaan kumpuilevat pilvet kuin maalauksessa. Tätä sai meloa koko päivän. Suolijoen kosket olivat lempeitä. Yksi osuus jokimatkasta esittelee lähinnä suomalaisten kesämökkien kirjoa, kun taas osa puuston runsautta. Lapinkosken taukopaikka huokui rauhaa ja melonta tunnelma oli kuin suistossa: kaatuneita puita, vesikasvillisuutta ja harmaahai-karoiden eteneviä lentoja. Kalliokoskella oli kärkyt ja matka jatkui sujuvasti.

Maisema muuttui laajoiksi järivialueiksi, joissa reittimerkkejä sai etsiä. Melonta oli tasaista kuumuudessa ja pienessä tuulessa, joten hyvää tekniikkaa sai treenata. Pysähdyimme kievarin rannassa uimassa ja lounastamassa. Kaihoisesti katsoimme saunaa, jonka olisi tietäessään voinut tilata ennak-

koon. Jatkoimme matkaa sillan ali ja vilkutimme rannassa olevalle pariskunnalle. Tasaista melontaa auringon heijastuessa edessä vedenpinnasta. Näimme matkalla myös kotkanpesän.

Siniän virralla saattoi kulkea meloen pienellä jännityksellä iltahämärässä. Survoskosket vaativat ylitystä maitse. Ensimmäinen ylitys palkitsi kärkyillä ja murtuneella varpaalla, toinen entistä pidemmällä heinikolla, puunjuurilla ja vaikealla rantautumispisteellä. Päätimme suosiolla rantautua Rautveden rannalle Rautvajan parkkipaikan tuntumaan, jossa oli ihana laiturioleskella pimeässä kesäyössä. Oli hyvät unet.

Aamulla pääsimme keskustelemaan melonnasta saareissa asuvien kanssa. Aamu vaati tarkkaa suuntaa suurilla vesillä ja karttaa tuli katsottua useasti. Tuulta ja aallokkoa oli selkeästi enemmän, mutta aurinko porotti. Merimelonta muistui mieleen, kun vettä sai kauhoa tasaiseen tahtiin pitkällä ylityksillä. Menimme jälleen kunnostetun taukopaikan ohi ja etsiskelimme hetken Rautavirran kapeikkoa, kunnes ilmeisesti useamman väärrään kulkeneen melojan oikeaan ohjannut paikallinen meitä neuvoi reitille. Pääsimme virran jälkeen tyynelle jokireitille, kunnes pääsimme Myllykosken kohdalle. Kolmas kosken ylitys kantaen tuntui raskaalta. Päätimme lopettaa reissun Luomen rantautumispaikkaan, jossa ei ollutkaan laituria ja tulipaikkaa, mutta ihana hiekkaranta. Sovimme haun, kävimme uimassa, söimme ja purimme melontakamat.

Tästä opiksi

1. Koskien ylitykset ja täysvarustellun kanootin kanto kävellen ovat rankkaa puuhaa ja vievät aikaa. Varsinkin ryteikössä.
2. Ilman kokemusta on vaikea arvioida omaa matka-aikaa.
3. Varaudu nukkumaan ja tauottamaan paikoissa, jossa ei ole mitään varusteluja.
4. Sää, etenkin kuuma aurinko, vaikuttaa jaksamiseen.
5. Ota kartta ja kompassi aina mukaan.
6. Länsi ei ole idässä, eikä vasen ole oikealla.

7. Keltainen erottuu vihreästä huonosti. Kaukana olevaa merkkiä ei näe.
8. Jos jompikumpi väsyvät, on pidettävä tauko. Jos tuntuu liian raskaalta, niin voi lopettaa.
9. Ystävät ovat timanttia.
10. Melonta on edelleen kivaa.
11. Vesistöt pysyvät siellä ja niille voi aina palata.
12. Luonto on upeaa ja elähdyttävää. Osan siitä voi saavuttaa vain vesiltä käsin.
13. Tuntuu hyvältä tukea paikallisia yrittäjiä, jos itsellä on siihen varaa.

Helatorstain melontaretki Saaristomerelle

Teksti: Timo Junttila

Kuvat: Matti, Nädja ja Timo

Aulin Hemen sivuilla keväällä ilmoittamalle Saaristomeren retkelle ilmaantui lähes 20 lähtijää. Kaikki halukkaat pääsivät matkaan kun Matti ja Nädja ottivat vetääkseen meidän kahdeksan melojan "vauhtiryhmän". Retken kantavana ideana oli Aulin ja Matin ryhmien kohtaaminen perjantaina 13.5. Nötön kupeella sijaitsevalla Kappalholminsaarella ja tehdä siellä Aulin ohjauksessa luonnon kunnostustöitä, sauna ja käydä sieltä käsin opastetulla tutustumisretkellä Nötössä.

Kiiruhdimme keskiviikkona 12.5. autokunnittain Kirjaisiin ja kipin kapin vesille. Illan jo hämärtyessä yöpymään Gullkronaan. Auli oli sopinut hienosti saaren isännän kanssa ennalta, että sinne voidaan majoittua, vaikka saaren turistikausi olikin vielä avaamatta.

Helatorstaina heräsimme aikaisin ja pääsimme tutustumaan Gullkronan luotsimajaan, jonka ikkunoista avautui Saaristomeren silmää hivelevän kauniina. Ilmatieteenlaitoksen ennusteen mukaan kaakkoistuulen olisi pitänyt puhalttaa 5-7 m/s voimalla, mutta meren pinnassa ei näkynyt pienintäkään tuulen värettä.

Peilityyni meri alla suuntasimme keulat suorinta reittiä kohti Bodötä.

Uskomattoman kaunis ja lämmin päivä, varsinkin kuivapukujen sisällä. Kajakit tuntuivat täysin tyynessä vedessä jotenkin raskailta. Muutamien harvojen liikenteessä olleiden veneiden jättämiä peräaaltoja tervehdittiin suurella ilolla ja riemunkiljahduksin. Keulameloja Ville riehaantui jopa muutaman kerran täysin, unohtaen roolinsa ja lähtien kirmailemaan aaltojen mukana surfin toiveissa. Illan tullen oli mittariin kertynyt 32 kilometriä ja ansaittu kylpy virkistävän raikkaassa merivedessä huuhtoi mukavasti päivän hikoilut.

Ruokaporukka Ville, Matti ja Nädja hämmensi meitä upeilla luomuksillaan. Kateellisen ihailevasti seurasimme kolmikon toimintaa kuin parempaakin realityohjelmaa. Kimpassa kokkaaminen on selvästi hauskaa ja sitä on ehdottomasti päästävä seuraavilla retkillä kokeilemaan. Nukkumaankin piti välillä mennä, vaikka silmä lepäsi kauniissa auringonlaskussa. Siinä kalliolla istuessa muistui mieleen, miksi tätä retkeä oli kovin odottanut ja miksi todellakin kannatti taas kerran lähteä!

Perjantaina melottiin lyhyt pyrähdys Kappalholmiin osallistumaan Aulin ryhmän kanssa luontotöihin. Aherruksen jälkeen palkitsivat Auli ja opiskelijatoverinsa Esa meidät paikan päällä

Vauhtitiimissä mukana Jonna, Reetta, Riitta, Matti, Nädja, Esko, Ville ja Timo. Kuva: Matti

valmistetulla maukkaalla loimulohella. Illansuussa ohjelmassa oli vielä melontaa Nötöeseen ja opastettu saarikierros siellä. Toisin kuin Nötö-opas, Timo oli jo käynyt ko. saarella ennakkoon ja jäi auttamaan Aulia leirisaaren muokkauksessa retkeilykäyttöön. Toivotaan, että Metsähallitus tekee olosuhteiltaan upeasta Kappalholmista tulevaisuudessa melojille avoimen retkikohteen.

Lauantaina palattiin helteestä normaalin Suomen säähän ja saatiin mausteeksi vielä tihenevä sumu. Kappalholmenista lähdettiin kauhomaan kohti Berghamnia. Lähdössä katsottiin kompassisuunta sumun taakse peittyneeseen Aspön saareen. Retken yksi opeista saatiin Timon kansikompassin ohjatesa jonkin aikaa suuntaa noin 20 astetta pieleen. Melontaliivin tasakusta kaivettu marssikompassi kertoi totuuden ja vahvisti oikean suunnan. Flatön linjataulujen tullessa samalla jo näkyviin sumun seasta osattiin korjata suuntaa Aspön sisääntuloa kohden. Matin kanssa käytiin rakentava ”palauttekeskustelu” suunnan pitämisestä ja rantauduttiin Aspön venevajojen välisellä ihailemaan kirkkoa ja kylämaisemaa.

Pitää siis olla todella tarkkana mitä kansikompassin alle sijoittaa. Tällä kertaa sinne päätnyt varavirtalähde vei kompassin pieleen ja oli koitua vaaraksi.

Sumun seasta saavuttiin hallitusti marssikompassin ohjaamana Berghamniin. Takana oli reilut 24 km melontaa, mutta virtaa täynnä olevaa porukkaa ei pidätelty mikään lähtemästä luontopolulle tarpomaan ja hämmästelemään saareen monipuolista kasvistoa. Geokätköistä enemmän innostunut Esko tosin tyytyi haukottelemaan meidän muiden ”vilpítőntä” intoa perehtyä huolella kaikkiin opastauluihin.

Retken ehdottomiin kohokohtiin kuului Matin ja Villen masinoimat lettukestit Berghamnin nuotiopaikalla. Jokainen pääsi kokeilemaan taitojaan ja kehumaan oman lettunsa maukkautta.

Sunnuntain sumuisessa säässä melottiin saari kerrallaan tunnistaen noin 15 km reitti takaisin Kirjaisiin. Paluumatkan yhteisen ABC-ruokailun aikana ynnättiin, kuinka noin 5 päivää oli mennyt hurahtaen mukavassa seu-

rassa ja upeissa maisemissa. Saaristomeri näytti meille parhaat puolensa, pääsimme kunnostamaan uutta melontakohdetta ja saimme vankasti oppia sumussa suunnistukseen. Kaiken tämän meille tarjosi Heme!

Leppoisa Tahkon vesireitti

Teksti ja kuvat: Taru Piironen

Heinäkuun viimeisellä viikolla 2021 päätimme meloa noin 90 kilometrin mittaisen Tahkon vesireitin. Vesireitti on avattu 2000-luvun alkupuolella, jolloin Juankoskelle ja Karjalankoskelle valmistuneet sulkukanavat mahdollistivat vesiliikenteen Kuopiosta Tahkolle tai toisinpäin, kuten meidän neljän hengen porukkamme sen toteutti. Reitti on

merkitty lateraalimerkein koko matkaltaan, mikä vähensi merkittävästi kartanluvun tarvetta saarien sokkeloissa. Tuulilukemat pysyttelivät hyvin maltillisina emmekä joutuneet tämän vuoksi pohtimaan reitin valintaa isoillakaan selillä. Näissä olosuhteissa toteutettuna Tahkon vesireitin voisi luokitella helpoksi ja aloittelijallekin sopivaksi.

Tahko kuhisi riehakkaita lomanvietäjiä. Tuntui hyvältä lähteä liikkeelle rauhalliselta Aholansaaren laiturilta muutaman kilometrin päässä Tahkon vierasvenesatamasta. Autot saimme pysäköityä läheiselle isolle parkkipaikalle.

Meloimme illalla alle parin kilometrin matkan Aholansaaren. Aholansaaren leirintäalueella oli mahdollista yöpyä, saunoa ja lomakeskuksessa syödä aamupalaakin edulliseen hintaan. Vaikka saari oli juuri hiljentynyt isojen konfirmaatiojuhlien jäljiltä, saattoi kylätiellä aistia paikan merkityksellisyyden sekä menneille että nykyisille körttisukupolville.

Aholansaarta voisi kutsua herännäisyyden, körttiläisyyden sydämeiksi. Herännäisyysliikkeen johtaja Paavo Ruotsalainen asui viimeiset vuotensa saarella 1850-luvulla. Hämärän, hirsisen Paavon pirtin ovet ovat aina auki ja niin mekin pääsimme kurkistamaan savupirttiin, jossa edelleen järjestetään seuroja.

Aamulla meloimme läheisen Kammonluodon ohi, joka olisi ollut myös hyvä yöpymispaikka laavuineen. Pidimme lounastauon Nimettömän saarella, jossa tutustuimme ensimmäistä kertaa savolaismalliseen melontalaituriin: kajakki ohjattiin kahden lyhyen laiturin väliin, josta oli helppo nousta jalkojaan kastelematta. Saarella totesimme sen, mitä Mobihissi ja Kuopion matkailusivusto olivat tähdentäneet teltpaikkojen osalta. Niitä löytyi Nimettömästä ja muistakin tulevista retkisatamista vain muutama. Isommalla porukalla olisi pitänyt varautua riippumattomyöpymisiin.

Ennen saapumistamme yöpaikkaamme Lastukosken vene- ja uimarannalle pääsimme retken ensimmäiseen itsepalvelusulkuun Lastukoskella. Köydestä vetämällä käynnistyi sulkukanavan toiminta, ja noin puolen tunnin

kuluttua olimme siirtyneet Vuotjärven puolelle. Lastukosken vene- ja uimaranta osoittautui kyläyhdistyksen huolella hoitamaksi paikaksi, jossa oli avoin, siisti kota sekä retkeilijöille että kyläläisille. Teltpaikatkin onnistuimme löytämään kahdelle teltalle.

Edellisen päivän 25 kilometrin melonnan jälkeen päätimme seuraavana päivänä meloa vain lounastaukoon asti ja asettua Petäjäsaareen viettämään riippumattoaikaa ja saunomaan. Petäjäsaari osoittautui helmeiksi: siisti saunamökki tupineen, jossa olisi voinut huonolla säällä yöpyäkin vaikka koko neljän hengen porukalla. Vieraskirjasta näimme, että vierailijoita oli käynyt säännöllisesti, mutta me saimme pitää saaren omanamme tuon yhden illan ja yön.

Olimme tähän asti nähneet vain yksittäisiä verkkojaan kokemassa olleita kalastajia, mutta Juankosken kapeikossa pääsimme keinumaa äänekään huvivenesaattueen nostattamalla

aalloilla. Tämä samainen seurue palasi illansuussa Kuopiosta ja luukutti kanavassa “Juankoski here I come” -biisiä niin, ettei kenellekään jäänyt epäselvää, missä päin Savonmaata oltiin.

Juankosken Ruukin kievarin vieressä sijaitsee melontalaituri, josta oli kuitenkin kadonnut ajan saatossa varsinainen laituriosuus. Vedimme kajakit ylös jyrkkää rinnettä, johon ne sitten saivatkin jäädä. Söimme lounaan rannalla sijaitsevassa Ruukin kievarissa, ja majoituimme muutaman kymmenen metrin päässä sijaitsevaan retkeilymajaan. Hirsinen retkeilymaja on osa kaunista ruukkialueen rakennuskantaa, jossa myös “Konttori” eli Juice Leskisen museo sijaitsee. Vierailimme Juicen torilla, jonka ympärille Juankosken palvelut ovat keskittyneet. Iltakävelyllä kiertelimme ruukkialueella. Suomen ensimmäinen järvimalmiruukki perustettiin Juankoskelle jo 1746. Myöhemmin siirryttiin puunjalostukseen. Ruukkitoiminta toi aikoinaan paljon hyvää työntekijöille: alueelle rakennettiin koulu jo 1860-luvulla ja soittokuntakin perustettiin hieman myöhemmin. Juantehtaan Soittajat toimii edelleen.

Juankosken kanavassa vedenpintojen korkeusero oli kuusi metriä: aika syvällä kelluimme kajakkeinemme ennen kuin pääsimme jatkamaan matkaa. Karjalankosken kanavassa, jonne saavuimme pian Juankosken jälkeen, korkeusero oli vain metrin luokkaa. Muuruveden kylän vierasvenelaituri oli päivän lounastaukopaikkamme. Helteisenä päivänä oli mukava vetäytyä grillikatoksen suojiin ja ostaa jäätelö kyläyhdistyksen pitämästä satamakahvilasta.

Kävimme katsastamassa Matkuksen retkisataman, mutta jatkoimme illaksi vielä Purtoosaareen, josta oli monenlaisia tietoa eri lähteistä riippuen. Paikalla ei ollut saunaa, mutta uudehko pieni autiotupa. Telttapaikkoja oli jälleen niu-

kasti. Tähän asti säät olivat suosineet meitä, mutta yöksi luvattiin sadetta ja loppuviikoksi ukkosta ja kovia sateita. Tässä vaiheessa päätimme tehdä varasuunnitelmaan: Kuopioon asti melomisen sijaan voisimme nousta maihin Jännevirralla.

Sääennustus piti paikkansa ja ehdimme aamupäivällä Jänneniemen karavaanialueen rantaan ensimmäisten jyrähdysten kaikuessa yllämme. Taksi tilattiin Jänneniemen päärakennuksen Alatalon pihaan, josta oli vajaan tunnin ajomatka Tahkolle. Odottaessamme autoja luimme Alatalon historiikista, että Eeva Ahtisaari on viettänyt lapsuutensa tällä kauniilla savolaisella tilalla.

Tahkon vesireitti jäi osaltamme hieman vajaaksi: olisihan Jännevirralta ollut Kuopioon vielä reilut 15 km. Saimme kuitenkin monta upeaa melontapäivää Pohjois-Savon vesillä. Parasta reitillä oli sen vaihtelevuus: luontoa ja kulttuuria sopivassa suhteessa. Suuret selkävedet, mutkittavat kapeikot ja sulkukanavat vuorottelivat ja rytmittivät päiviämme tuona helteisenä heinäkuun viikkona. Juankosken hienosti säilynyt miljö ja Juicen elävä perintö jäivät lähtemättömästi mieleen.

Nordkappissa melomassa

Teksti: Ville Teittinen

kuvat: Ilkka Salmi

Vuonna 1553 brittiläinen tutkimusmatkailija Richard Cancellor kiersi Euroopan pohjoisimman kärjen etsiessään Koillisväylää Jäämerellä. Tällainen seikkailu sen ajan olosuhteissa teki kärkeä Nordkappista maailman kuulun. Kärki sijaitsee Magerøyan saarella ja nykyisin sinne matkustaa satoja tuhansia matkailijoita vuodessa katsomaan Euroopan pohjoisreunaa.

Pääsin viime kesänä melomaan samoille vesille ja tutkailemaan Jäämeren ihmeellistä luontoa. Voisin kirjoittaa

että meillä kävi onni, kun sää suosi - mutta se ei ihan pidä paikkaansa. Sää oli mitä mainioin, mutta retkeä oli suunniteltu jo neljänä peräkkäisenä kesänä ja vihdoinkin tuulet saivat lomien kanssa kohdalleen. Aikaisempina vuosina on hakeuduttu muualle Norjaan, paikkaan missä tuulet ovat olleet suosiollisempia tai maasto suojaaisampaa - onneen siis voi vaikuttaa. Pienen retkikuntamme tarkoitus on olla merellä mielummin hyvän sään aikana - toki olimme valmistuneet huonompaankin keliin.

Jäämeri on luonteeltaan ihan erilainen kuin kotoinen Suomenlahtemme. Olosuhteet voivat muuttua nopeasti. Saarten suoja ei kaikkialla ole vaan tuuli ja aallot voivat tulla esteettä Amerikasta tai pohjoisnavalta saakka. Vuorovesi täytyy ottaa huomioon rantautuessa ja väliin voi mennä kymmeniä kilometrejä, että ranta on täysin rantautumiskelvotonta. Vuorovesi voi myös aiheuttaa sellaisia virtoja, että ne tekevät väärään suuntaan melomisesta mahdotonta. Keskikesälläkin meri on niin kylmä, että kuivapuku on välttämätön varuste. Siltikin melominen on ihan samanlaista, ehkä elementin vieraus aiheuttaa pään sisällä sellaista pientä jännitystä, joka tuntui kyllä suuremmalta vesillä kuin maalla.

General Ilkka - kuten erään kylän asukas retkenjohtajamme nimesi, oli upeasti suunniteltu kaiken - kymmenien kilometrien päässä toisistaan olevat leiripaikat vuorten rakosissa, oivalliset melontasuunnat, ettei tarvitse vastatuuleen tai vastavirtaan.. ja senkin mihin aikaan lähteä, ettei tarvitse vuorovesirantaa liikaa raahata kanootteja.

Meri oli retkellämme lempeä - muutamana päivänä oli isompaa maininkia ja muutamia murtuvia aaltoja, yhtenä päivänä kymmenen kilometrin ylityksessä yhtäkkiä noussut merisumu. Hienonta retkessä oli luonto - lahtiva-laia ja niiden hengityssuihkut, hylkeet, pyöriäiset ja erityisesti linnut. Hienoin kohta oli valtaisa kallio täynnä lunneja, niin että ne näyttivät ilmassa kuin hyttysparevelta, suulia, merkikotkia, monenlaisia lokkeja ja tiioja..

Eräällä jäämeren hiekkarannalla oli jännittävää nähdä lapintiiiraparven hyökkäys saukon kimppuun. Saukko luikki karkuun lintujen kirkuessa ja niiden lopettaessa vasta kun saukko pelastautui mereen uimaan. Jäämeren luonto oli selvästi karumpaa kuin etelämpänä Norjassa. Jonkinlainen sekoitus Lappia ja merta. Useampana päivänä emme kohdanneet lainkaan muita.

Rannoilla oli myös historia läsnä. Kyllissä ei ollut vanhoja rakennuksia - sillä saksalaiset polttivat kaiken. Kalliopoukamassa saattoi olla vanha saksalainen vartioasema tai satoja vuosia vanhoja

kalastajien asumusten raunioita. Vesi oli uskomattoman kirkasta, mutta rannat - ne ovat täynnä roskaa ja muovia. Kalastustarpeita, pulloja, pakkauksia jne. Yhden kirkkaan vuoristopuron raivasimme auki - ehkä turhan sillä seuraava myrsky saattaa repiä kasamme auki.

Retkellä kukin varusti itsensä oma-varaiseksi. Kaikilla oli omat vedet, muonat, kartat ja keittimet. Kaksi retkeläisistämme nukkui kodassa ja teki leiriyhteistyötä, muilla oli omat yksityiset telttansa. Toki kulttuuriin kuuluu, että kokkaillaan ja höpötellään yhdessä. Muilla retkikunnastamme oli omat kajakit, minä olin lainannut seuralta Tideracen, joka toimi oikein hyvin koko matkan. Päivämatkamme olivat maltillisia - olimmehan lomalla. Seitsämänä melontapäivänä meloimme yhteensä 188 kilometriä.

Oma elämyksensä oli myös ajaa autolla Suomen ja Norjan läpi. 3000 km ja reilut kolme ajovuorokautta. Autojemme katolla oli 2-3 kajakkia - meitä oli yhteensä seitsemän henkeä. Yövyimme mökkimajoituksessa ajomatkan puolivälissä.

Melontaretkeä Norjan vesille voi suositella lämpimästi. Ilman opasta tai kokeneita kavereita ei pidemmälle melonnalle kuitenkaan kannata lähteä, sillä Jäämeri tai Atlantti ovat hyvin erilaisia vesiä kotivesiimme verrattuna. Melontayrittäjät tarjoavat monentasoisille melojille retkiä - näitä voin suositella lämpimästi.

Juhlat ennen ja jälkeen Turun

Muinaismelontaretki 2021

Teksti: Pasi Mäenpää

kuvat: Ilkka Salmi

Liedon Vanhalinnan kartanomiljöön on riittävän arvokas paikka aloittaa 20. muinaisretki. Paikan hengessä on jotain tuttua. Samanlaisella kansallismielisellä kuorrutuksella harrastettiin kotiseutuhenkistä historiaa viimevuotisessa tukikohdassamme Iitissä, 1940-luvun tienoilla.

Täällä on enemmän miekkoja ja pyssyjä. Saimaa-aski esittää kansallismaiseman, se on tupakkia, jos jonnet ei muista. Lampinen valistaa, että näkymä on ”Rottakoulun” eli nykyisen Maanpuolustusopiston katolta Lappeenrannasta. Pihapiirissä on rautakautinen kalmisto ja viikinkiveneen kopio.

Noustaan pitkät portaat linnavuoren auringonlaskuun. Aurajoki peilaa värilevää taivasta ja opas tarinoi muinaiset. Minä mietin viikinkejä ja kristinuskoa. Historia kertoo ne ajat peräkkäin mutta oikeasti ne menivät lomittain.

Vanhimmat ristit Suomesta ovat 500-luvulta, haudoista niitä löytyy 800-luvulta alkaen. Kristillisyyden vaikiintui (Varsinais-)Suomessa vasta 1200-luvun tienoilla. Millaisia olivat monikulttuuriset vuosisadat, kun kaupaa käytiin viikingiksi, vuodentulosta määräisivät ugrimyytit ja ristillä rakennettiin keskusvaltaa?

Kaupunki on menetetty

Tänne asti noustiin mereltä muinoin. Sitten maa nousi ja väliin kasvoi Halistenkoski. Turku linnoineen piti rakentaa. Jonain päivänä palataan vanhaan. Grönlanti sulaa, vaikka tuputus loppuisi tänään, ja vesi nousee viisi metriä. Aikataulu vain puuttuu. Käyn kipittä-mässä kuntoportaat uudestaan, se on muotia ennen vedenpaisumusta.

Aamuaurinko tekee parhaansa karkottaakseen paksun usvan ja paljastaakseen lampaat haastaan. Joki kutsuu omiaan ja linnavuori vahtii leppoisaa laskuamme kohti merta. Oikealla pellon keskellä on pieni metsä ja metsän keskellä pieni kirkkomaa. Ravattulan Ristimäki on Suomen vanhin tunnettu kirkon paikka, 1100-luvun lopulta. Sinne ei nyt mennä, sillä alkaa sataa.

Rantaudutaan vasta Halistenkosken partaalla. Vesimuseo jää näkemättä mutta vettä kyllä riittää. Kärrytellään paatteja erissä kosken alle ja kuivatellaan kahvilassa munkeilla. Kanootit näköjään säilötään täällä rosterisissa ohjussiiloissa.

Merivoimien paraati

Puolipitkä marssi Koroistenniemielle katsomaan piispanistuimen paikkaa. Historiassa se oli välietappi Nousiasten ja Turun välissä, veden laskiessa. Valkoinen risti katsoo rantavallia alavirtaan. Hieno paikka, voisipa tässä telttailla.

Ilkka löytää hämärän kuusitunnelin kuvata värikkäitä sadetakkeja. Joku vitsailee, että mennään taas kahvilaan. Ei, ne menevät oikeasti kahvilaan! Kyllä ihminen on ahne ja seuraeläin. Kuppila ei olekaan mikä tahansa vaan Elävän Kulttuurin Koroinen ry:n kestävä elämäntavan ja permakulttuurin yhteisö. Ehkä he estävät Antarktiksien sulamisen, ja 15 metriä vettä lisää.

Niin lipuu laivasto keskelle aurinkoista Turkua. Ilkka ottaa juhlaa kuvaa Suomen Joutsenella ja muilla arvopai-koilla, mutta useampi kamera kääntyy meihin rantapenkältä. Melon uljaana kuin amiraali. Parikymmentä kajakkia kai näyttää komealta, ja tulevat eri suunnasta kuin paatit yleensä.

Melatyöläisen vapaailta

Turun linna jää oikealle, ja joki vaihtuu mereen. Käännyttään etelään, jossa uutta ja korkeaa rantarakentamista jatkuu pitkään. Helppo tehdä hulppeaa, kun on näyttävää merenrantaa. Kaupungilta se ei näytä, mutta onko väliä, jos on tuomittu Atlantikseksi jo syntyessään.

Määränpään paikkatiedot ovat ylimalkaiset mutta osaamme stopata kohdalla. Turun kirjatyöntekijöiden kesäpaikka Rantala on kaunis huvila puutarhoineen, duunarit itse näemmä kumaria miehiä 60+. Pystytän teltan omenapuun alle, nappaan pikku ompun ja lähdetään metsään etsimään näkötornia iltakävelyksi.

Nyt on iso sauna, ja lämmin, meri matala dipata viileään. Saunatupa keittiöineen ja terasseineen kelpaa il-lanviettoon, ja sitten kiskaistaan nopeat mölkyt. Lampinen saa puukon lahjuksen 20 vuoden urauurtavasta työstä muinaismelonnassa puolesta, eikä Marja-Terttuakaan unohdeta.

Linnasta linnaan

Aamupesulle. Huh, on neonvihreä kym-mensenttinen hepokatti saunan seinällä poikittain. Helsingin kirjatyöväen me-lojat tervehtivät vieraskirjassa. Pitäisi mennä vesille, mutta Riitta seisoo pääl-lään nurmella.

Kaarinan puolella rannat ovat pykälää matalammat ja kansoitettu vanhoihin ja uusiin pientaloihin. Pysäh-dytään päivittelemään kovaan ääneen kivimuurista uudisrakennusta, liekö isäntä itse kuulolla. Ennen nousukkaat matkivat vanhan rahan tyyliä, nyt pitää luoda omaa, ehkä tositeeveestä nähtyä.

Rantaudutaan Kuusiston linnalle, nyt olen kaikki Suomen linnat nähnyt. Tämän piispanistuimen tuhosivat Martti Luther ja Kustaa Vaasa vie-dessään kirkolta vallan ja komeudet. Rauniopihalla alkaa messu. Haemme autot ja katsomme Kuusiston saaristo-laiskirkon. Yksilaivainen pitkäkirkko kauniissa faluninpunassa, mutta sisälle korona ei meitä päästä. Kapuan tikkaille kurkkimaan seinätapettiin maalattuja hassuja korinttilaispylväitä.

Pikku-joulut!

Save the date 28.11.2021!

Hemen pikkujoulut pidetään seuran perustamispäivänä eli 28.11. sunnuntaina klo 17-21

Pikkujoulujen tarjoomukset toteutetaan perinteisesti nyyttärimeinillä. Seuran sivuilla on taulukko, johon voi kertoa jos tuo jotain. Seuran puolesta tulee perinteinen riisipuuro. Tarkoitus on ainakin saunaa, katsella kuvia menneeltä vuodelta, istua tulen ääressä, valita vuoden hemeläisen ja haaveilla tulevasta retkistä.

Sauna on lämmin klo 17 alkaen.

Ohjelma-, koristelu- ja evästelyasioita koordinoi **Krisse**.

Lisätietoja ja talkooaputarjoukset:

laaksonen.kristiina@outlook.com

Tervetuloa!

Hallitus tiedottaa

Uusi hallitus

Syyskokouksessa valittiin seurallemme uusi hallitus vuodeksi 2022. Uusina mukaan tulivat **Iida Jaakkola**, **Reetta Puttonen** ja **Nädia Radi**. Lisäksi hallituksessa ovat **Heikki Teline**, **Matti Palovaara**, **Jari Valtonen** ja **Tarja Niskanen**. **Ville Teittinen** jatkaa puheenjohtajana. Onnea valituille!

Talkoopanoksen arvo nousi

Syyskokous päätti nostaa neljän tunnin talkoopanoksen rahakorvausta viidellä eurolla neljäänkymmeneen euroon. Rahakorvaus kun on ollut ennallaan jo kahdeksan vuotta. Uusi jäsenmaksu 50 € ja neljä tuntia talkootyötä. Talkootyön voi korvata 40€ rahapanoksella. Talkootyöt tulee ilmoittaa vuoden loppuun mennessä seuran sivuilla olevalla lomakkeella.

Soutustadion saa pitkäaikaisen vuokralaisen

Helsingin melojat ja Helsingin kaupunki solmivat 10 vuoden vuokrasopimuksen Soutustadionista. Nyt molemmilla seuramme vajoilla on pitkäaikainen vuokrasopimus, mikä mahdollistaa pitkäjänteisemmän suunnittelun. Seura on saanut vuodesta 1993 alkaen vuokrata vajaa vain kolmeksi vuodeksi kerrallaan,

mikä on herättänyt aika ajoin huolta. Soutustadionin säilyminen melontakytössä on omalla tavallaan kaunis ajatus. Pidettiin vuoden 1952 olympia melonnat juuri Hilding Ekelundin suunnittelemana Soutustadionilla. Suomi oli siihen aikaan varsin huikea maa melonnassa. Olympialaisissa tuli yhteensä 6 melonnan mitalia, joista 4 kultaista.

Pärske-lehdelle haetaan tekijää

Eeva on toimittanut ja taivuttanut lehteä vuodesta 2011 eli 11 vuotta. Seura kiittää häntä upeasta työstä ja melontamuseojen tallettamisesta. Vanhat Pärskeet löytyvät seuran sivuilta. Haemme nyt vuodeksi 2022 toimittajaa tai toimittajia, joiden tehtävänä olisi ottaa vastaan tai kerätä vuoden aikana 1-2 lehdellistä juttuja jäsenistöltä ja taivuttaa lehti joko uuteen tai valmiiseen taittopohjaan (InDesign). Eeva on luvannut auttaa alkuun ja hoitaa painatuksen.

Port Payé
Finlande
135910
Posti Oy

ECONOMY

Posti Green

